

HARDI TAMÁS

Prof. Dr. Rechnitzer János DSc (1952–2023)

SZERZŐ:

Hardi Tamás, tudományos főmunkatárs, egyetemi tanár, KRTK RKI NYUTO, Széchenyi István Egyetem, hardi.tamas@krtk.hun-ren.hu, ORCID: 0000-0002-9778-2840

AUTHOR:

Tamás Hardi, senior research fellow, head of department, university professor, Centre for Economic and Regional Studies Institute for Regional Studies West Hungarian Research Department, Széchenyi István University Faculty of Agriculture and Food Sciences, hardi.tamas@krtk.hun-ren.hu, ORCID: 0000-0002-9778-2840

2023. június 22-én elhunyt a hazai regionális tudomány alapítóinak, s meghatározó személyiségeinek egyike, Rechnitzer János. Az utóbbi években több nagynevű kollégától kellett búcsút vennünk, s Rechnitzer János halála is mérőöldkő a tudomány történetében. Kutató, alapító igazgató, doktori iskola vezető, egyetemi tanár, főszerkesztő és még sorolhatnánk azokat a posztokat, melyeken, s melyek segítségével építette a társadalomtudomány közösségét. Így ma nagyon sokan emlékeznek rá olyanok, akik hivatásszerűen foglalkoznak a tér kérdéseivel az akadémiai szférában, kutatóintézetekben, egyetemeken, vagy töltenek be pozíciókat a területfejlesztés, településfejlesztés különböző gyakorlati szervezeteiben.

Rechnitzer János 1952. június 5-én született Héderváron. 1975-ben diplomázott Pécsen, a Janus Pannonius Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán „Közgazdász, ipari tervező elemző” szakon. Ugyanott nyerte el egyetemi doktori címét 1978-ban, majd 1985-ben lett a közgazdaságtudomány kandidátusa. 1995-ben a Magyar Tudományos Akadémia doktorává avatták (Földrajztudományok). 1999-ben habilitált a Pécsi Tudományegyetemen, s 2000-ben nyerte el az egyetemi tanári kinevezését. Négy alkalommal jelölték az MTA tagjának.

Bár élete során több intézményben is kutatót, tanított, de munkahelyei közül két fő intézmény emelkedik ki: az MTA Regionális Kutatások Központja (ma Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete) és a Széchenyi István Egyetem. Kutatói pályafutását a Regionális Kutatások Központja elődjében, az MTA Dunántúli Tudományos Intézetében kezdte 1978-ban, s nyugdíjazásáig (2020) az RKK/RKI kutatója maradt. A DTI Regionális Kutatások Központjává alakításának folyamatában Enyedi György akadémikus fontos szerepet szánt neki: 1986-ban felkérte egy győri egység megalakítására és vezetésére. Az új intézmény először az Észak-dunántúli Osztály, majd Nyugat-magyarországi Tudományos Intézet néven működött. A NYUTI, (majd az MTA kutatóintézetek integrációja óta Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály, NYUTO) stabil és meghatározó eleme lett az RKK szervezetének, s a hazai regionális tudománynak.

Kimagasló érdeme volt, hogy a kutatóintézeti működést összekapcsolta az 1990-es évek elejétől formálódó főiskolai, majd egyetemi közgazdász képzéssel. Az Egyetem és az Intézet között szoros együttműködés alakult ki. Tanszéket, szakokat alapított, a Közgazdasági- és Jogi Kar, majd a Gazdaságtudományi Kar első dékánja, 2008-tól 2014-ig a Széchenyi István Egyetem általános és tudományos rektorhelyettese volt. A Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola alapítója, s nyugdíjazásáig vezetője lett (2004). A doktori iskola ma is kiemelkedő eredményeket ér el, töretlen a hallgatói létszáma. A regionális tudomány általa kidolgozott tantárgyait számos más intézményben, graduális és doktori oktatásban is bevezette, tanította. Így nemcsak Győrben, hanem az ország más városaiban is fontos szerepet játszott a regionális tudomány elterjesztésében.

Bár több folyóiratnak is szerkesztőbizottsági tagja, vezetője volt, de kiemelkedik, hogy a Tér és Társadalom főszerkesztője volt 1994 és 2010 között. Tudományszervező tevékenységei közé tartozik, hogy részt vett a regionális tudomány hazai intézményesítésében, az MTA Regionális Tudományok Bizottsága egyik alapítója, majd elnöke volt 1997 és 2008, valamint 2015 és 2017 között. A Magyar Regionális Tudományi Társaság alapító tagja, majd elnöke volt 2011 és 2017 között. A Veszprémi Akadémiai Bizottság alelnöki (1996–2005) és a Magyar Akkreditációs Bizottság alelnöki (2000–2003) posztját is betöltötte.

Szerteágazó kutatási, oktatási témáit összekötötte, hogy a fő gondolatok a földrajzi, társadalmi-gazdasági tér szerkezetének alakulása, alakftása körül csomósodtak. Az innováció térbeli terjedése, a területi gazdasági-társadalmi különbségek alakulása, a területfejlesztés politikai, intézményi meghatározottságai, a városok és a városhálózat differenciáltsága, fejlődése címszavak adnak ízelítőt az évtizedek kutatási programjaiból. Az elméleti kutatások mellett számos települési és területi fejlesztési terv, stratégia, program született a kutatócsoportja tevékenységéből.

Tudományos munkássága során 23 könyve jelent meg, hat társszerzővel, hét idegen nyelven, 38 könyvet szerkesztett, közleményeinek száma 389 db (ebből idegen nyelven 75 db). Összes publikált munkájára eddig közel négyezer hivatkozást tart nyilván a Magyar Tudományos Művek Tára. Könyvei közül a „Területi politika” című, tankönyvként is használt mű (Rechnitzer–Smahó, Akadémiai Kiadó, Budapest [2011, 2016]) két kiadást is megért.

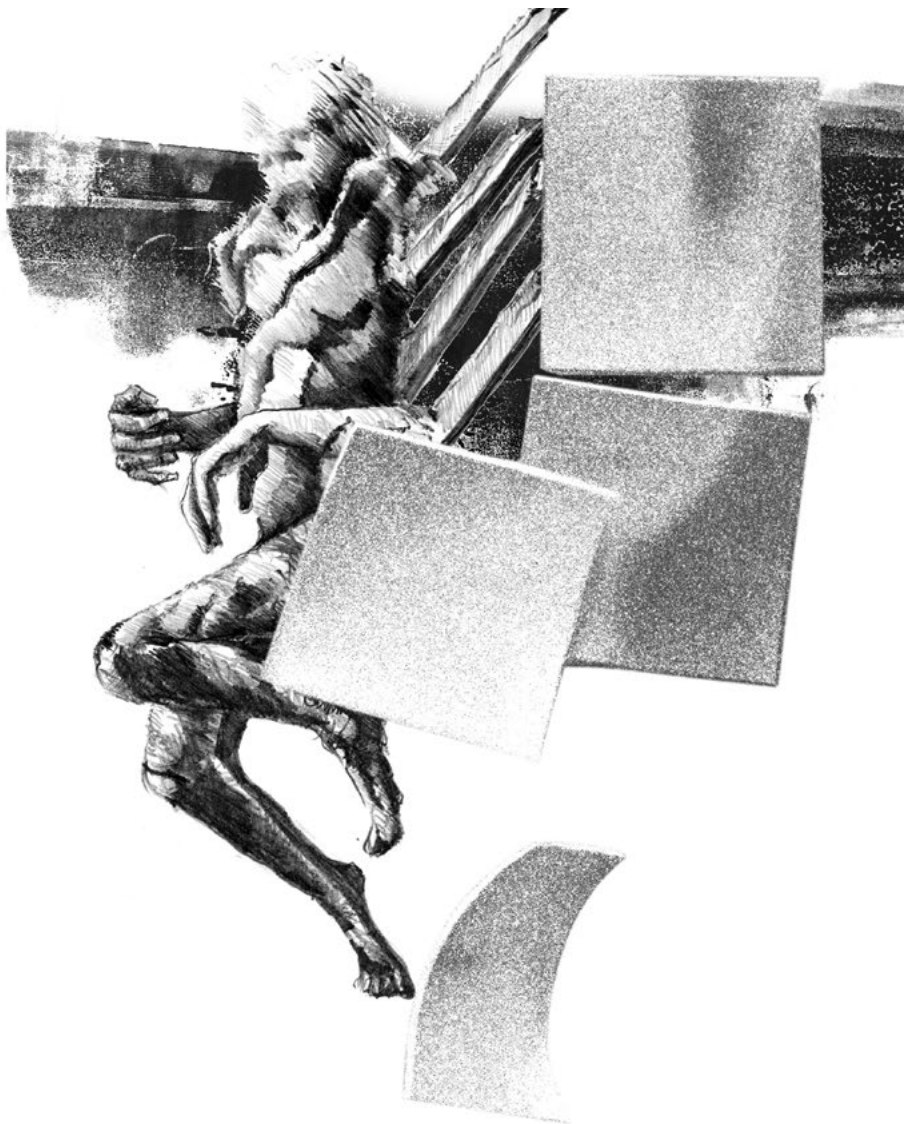
Tudományos munkásságát 1979-ben Akadémia Ifjúsági Díjjal, 2004-ben Pro Régió Díjjal, 2008-ban a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Deák Ferenc Tudományos Díjával ismerték el. A regionális tudomány formálásáért a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel jutalmazták 2009-ben. Győr Megyei Jogú Város

Díszpolgára (2014). A Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét (polgári tagozat) 2022-ben kapta meg.

A tudományos élet mellett Győr közéletének ismert és sokak által értékelt alakja volt. A „Rechnitzer művek” (értsd: kutatóintézet) fogalommal vált a város határain túl is, különösen az önkormányzatok, fejlesztési ügynökségek körében. Tudományos és oktatói tevékenysége, közéleti megszólalásai ismertté tették. De tudományos tevékenysége mellett életének szinte hasonló súlyú részét képezte a képzőművészet, ami nem egyszerűen műgyűjtői szenvedélyében, hanem a művészetet művelők és kedvelők megszervezésében öltött testet. Az Intézet építészeti adottságait kihasználva, annak körfolyosóján galéria (Akadémia Galéria) alakult, időszaki kiállításokkal, beszélgetésekkel, találkozókkal vonzva be az épületbe a képzőművészet képviselőit, összekapcsolva a tudományt a művészettel. Természetesen ezekből a tapasztalataiból is született egy könyv „(Mű)gyűjteni, de hogyan? Egy csodálatos szenvedély anatómiája és technológiája” címmel.

Bár utolsó éveiben, a családi kötődések miatt Budapesten élt, de nem szűnt meg győri-nek lenni. Ez a város volt az, amit mindig otthonának, szeretett városának tekintett. Életének alkotó részét itt töltötte, s nagyon nagy mértékben járult hozzá a győri tudomány és felsőoktatás kialakulásához, fejlődéséhez, jellegzetes képéhez. Nemcsak kutatási témáival, hanem a tudományos élet megszervezésével, a tudományos fokozattal rendelkezők idecsábításával, illetve kiképzésével, oktatással, az országos tudományos szervezetekben képvisellettel járult hozzá a fejlődéshez. Mindezek nélkül a város akadémiai szférája ma nem olyan lenne, amilyenné az elmúlt harminc-negyven évben vált. Ezt nem szabad elfelejteni barát-nak, kollégának, munkatársnak, tanítványnak! Színes egyénisége látható és hosszan létező nyomot hagyott a városban.

Nyugodjék békében!

•
Veszeli Lajos: Trianon utóélete 20 – ceruzarajz